

ταῦ βασιλεύοντες Σουλτάνου, πρὸς ὃν ἀμιλλῶνται
τις ν' ἀπονεύει βαθυτέρον σεβασμόν, οἱ ἀπόγονοι τῶν
ἀξιωματικῶν ἐκείνων τοῦ Βυζαντίου, φοροῦντες τὸ
φέσιον. Καὶ ἔχουσι δίκαιον. Τὸ πολυτιμότερον πρᾶγμα
τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ αἷμα. Ἡ Ἀνάστασις, ὡς λέξις
ἔχει μόνον ἐκκλησιαστικὴν σημασίαν. Ἐπειτα, εἶναι
φόβος ν' ἀποπεμφθῶσι καὶ ἐκ τοῦ Φαναρίου, καὶ τότε
ποῦ θὰ ἐροτάσῃ τὴν δευτέραν Ἀνάστασιν; Ἡ
μοῖρά σας, δυστυχεῖς δούλοι, ἐγράφη μὲ μαῦρα
γράμματα!

Α. ΜΟΡΑΙΤΙΔΗΣ

ΧΡΥΣΟΣ

Ἡ παραγωγή χρυσοῦ ἐπὶ τῆς γῆς φαίνεται ἀσυνέχεια
σημαντικῶς. Ἐκτός τῶν μεταλλείων τῆς ὑπὸ γερμανικὴν
κυριαρχίαν δουλοκομενημένης Ἀφρικής, πλούσια φαίνονται
καὶ τὰ ἐν Τρανσβάλῃ. Οἱ ἄγγλοι Ἰόνσων καὶ Βαίνες,
οἵτινες ἐξήτασαν αὐτὰ εὐρέως, τὰ ἐπαινοῦσι πολύ. Ἐπί-
σης καὶ τὰ ἐν Μεϋσούρῃ τῶν Ἰνδιῶν μεταλλικοῦ χρυσοῦ
ὑπῆρξαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολὺ παραγωγικότερα.
Ἀλλὰ καὶ ἐν Οὐαλὰ τὸ αὐτὸ προσηνύεται ἐκ τῶν περυσίων
ἐργασιῶν.

Ο ΧΑΤΖΗ ΘΑΝΑΣΗΣ

(Διήγημα πασχαλινόν)

Ἦτο νῦξ ἀσέληνος, καὶ σκοτεινὴ τοῦ μηνὸς ἀπρι-
λίου τοῦ 1823. Δύο μόλις ὥραι ὑπελείποντο διὰ
ν' ἀνατελλῇ ἡ πρωΐα, ἥτις θὰ ἦτο ἡ τῆς Κυριακῆς
τοῦ Πάσχα. Αἱ πρῶται ὀρεῖαι κραυγαὶ τῶν ἀλε-
κτρούων, τῶν συνήθως ἀναγγελλόντων τὴν προσέγ-
χισιν τῆς αὐγῆς, μόλις εἶχον διασχίσει, ἀρακαὶ καὶ
μαμακρυσμένοι, τὸν πέπλον τῆς σκοτίας καὶ σιγῆς,
ὅστις ἐκάλυπτε τὴν ὑπνώπτουσαν Οἰνόνην. (Γ) Οἱ δύο
ἢ τρεῖς μικροὶ καὶ ταπεινοὶ χριστιανικοὶ ναοὶ τῆς
πόλεως, διετέλουν ἤδη ἀπὸ ἀρκετῆς ὥρας ἐν πλήρει
ἡρεμίᾳ. Ἡ λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως εἶχε περαιο-
θῇ ἐν αὐτοῖς, εἶχον σεσθῇ τὰ φῶτά των, εἶχον
κλεισθῇ αἱ πύλαι των, καὶ εἰς τὰ στενὰ προαυλιά-
των, ἐνθα πρὸ ὀλίγου ἐτι συνωστίζετο τόσος κόσμος,
ὁ δαίμων τῆς σιγῆς τώρα ἐχόρευε μὲ τὰς μαύρας
νύμφας τῆς νυκτός.
Ὅλιγιστοι ἀκόμη χριστιανοὶ, βραδύναντες, ἐφαί-
νοντο ποῦ καὶ ποῦ, μὲ χάρτινα φανάρια εἰς τὰς χεῖ-
ρας, διερχόμενοι τὰς λαβυρινθώδεις καὶ ζοφωδеста-
τας στενωπὰς, καὶ ἐσπεύδον εἰς τοὺς οἴκους των,
ἐνθα τοὺς ἀνέμενον ἤδη αἱ σύζυγοί των, ἔχουσαι ἀπὸ
πολλοῦ ἑτοιμον τὸ πασχαλινὸν πρόγευμα, καὶ τὰ
μικρὰ τέκνα των, θορυβοῦντα ἐξ ἀνυπομονησίας καὶ
εὐθυμου προσδοκίας.

(1) Πόλις παραλία ἐπὶ τοῦ Εὐθείου Πόντου.

Ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ Χατζῆ-Θανάση, οὔτε παῖ-
δες ἐθορύβουν, οὔτε ἡ κίνησις καὶ ἡ παραχῇ, ἡ παρα-
τηρουμένη εἰς πολυμελεῖς οἰκογενείας, ὑπῆρχε. Μόνη
ἡ νεαρά καὶ περικαλλὴς σύζυγος τοῦ Μαρίας τὸν ἀνέ-
μενε, ἱσταμένη σύννους ὀπίσθεν τοῦ δικτυωτοῦ πα-
ραθύρου ἐνὸς τῶν ἰσογείων δωματίων, καὶ ἡ γραῖα
ὑπέρετρια Παρθένα διηυθέτει ἡσυχῶς τὴν πασχα-
λινὴν τράπεζαν.

Ἦσαν ἀκόμη νεόνυμφοι: μόλις εἶχον ἐπτά ἐβδο-
μάδας συμπληρωμένας, ἀφ' οὗτου συνέζων ὡς ἀν-
δρόγυνον· ὁ γάμος των εἶχε τελεσθῇ ἀκριβῶς κατὰ
τὴν τελευταίαν κυριακὴν τῶν Ἀποκριῶν. Ὁ ἔρως των
διετέλει εἰσέτι εἰς τὴν θερμότεραν καὶ φλογεωτέραν
αὐτοῦ περίοδον. Πόσον ἠγαπῶντο, ὁ θεὸς μόνος καὶ
ἡ καρδιά των ἐγνώριζεν· οὔτε ἡ γλῶσσα των κατῴρ-
θωσεν ποτὲ νὰ ἐκφράσῃ ἐπαρκῶς τὸ μέγεθος τῆς ἀγά-
πης των, οὔτε ὁ κάλαμος ἡμῶν θὰ τολμήσῃ νὰ τὸ
παραστήσῃ.

Ὁ Χατζῆ-Θανάσης ἦν ἀνὴρ νέος καὶ εὐκατάστα-
τος, ἡλικίας εἴκοσι τεσσάρων ἕως εἴκοσι πέντε ἐτῶν,
τὸ ἐπάγγελμα ναυτικός. Ἦτο ἰδιοκτῆτης μικροῦ
ἱστιοφόρου, δι' οὗ ἐξετέλει τὴν ἀκτοπλοίαν τῶν πα-
ραλιῶν τῆς Μαύρης θαλάσσης. Ἡ σύζυγός του Μα-
ρία, ἦτο θυγάτηρ πτωχῆς ἀλλ' ἐντίμου οἰκογενείας,
ἦγε τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς, καὶ διετέλει λίαν
γνωστὴ ὡς κατέχουσα τὰ σκήπτρα τῆς καλλονῆς
μεταξὺ τῶν γυναικῶν τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος τῆς
πόλεως.

— Ἀχ, καὶ μένη Παρθένα, εἶπεν αἰφνης ἀποτα-
θεῖσα πρὸς τὴν γραῖαν. Ἔτσι, μοῦρχεται νὰ κλά-
ψω! . . . Ἐχω ἀπὸ θραδῆς ἓνα σεκλέτι, λές καὶ θὰ
μὲ πνίξῃ. Κάτι κακὸ θὰ μᾶς ἔλθῃ, δίχως ἄλλο. Ὁ
Θανάσης ἀργεῖ πολὺ. Ὅλοι οἱ γειτόνοι ἤλθαν ἀπὸ
τὴν ἐκκλησίαν, αὐτὸς ἀκόμα νὰ φανῇ. ὦ! δίχως
ἄλλο, κάτι κακὸ θὰ μᾶς ἔλθῃ ἀπόψε!

— Μὴ βάνης τέτοιαις ἐννοιαῖς, παιδάκι μου, εἶ-
πεν ἡ γραῖα προσπαθοῦσα νὰ τὴν καθησυχάσῃ. Δὲν
εἶνε τίποτε. Ἀργήσῃ, διότι πρέπει νὰ λογαριάσῃ
μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας, τὰ
χρήματα ποῦ μαζεύθηκανε ἀπὸ τοὺς δίσκους καὶ ἀπὸ
τὰ κεριά. Τώρα ἔρχεται ὅπου καὶ νᾶναι.

Ἀλλ' ἡ Μαρία ἐκίνησεν ἐν δυσπιστίᾳ τὴν μικρὰν
τῆς κεφαλὴν, καταπνίγουσα ἓνα λυγμόν.

Πέντε λεπτὰ παρῆλθον ἀκόμη ἐν ἀπεριγράπτῳ
ἀγωνίᾳ· πέντε λεπτὰ, τὰ ὅποια ἐφάνησαν αἰῶνες
εἰς τὴν Μαρίαν. Μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῶν, βή-
ματα ταχέα ἠκούθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ ἅμα
ἐκρούσθη ἡ θύρα.

— Ἦλθε!

Ἀνεφώνησεν ἐν ἀγαλλιάσει ἡ νέα γυνή, καὶ ἐξώρ-
μησε πάραυτα τοῦ δωματίου, ὅπως ἀνοίξῃ τὴν θύραν
εἰς τὸν πεφιλημένον τῆς σύζυγον. Καὶ ἦτο τῷ ὄντι
αὐτὸς· εἰσῆλθεν ὑποτονθορίζων ναυτικὸν τινα σκοπὸν,
ἐκλείσει τὴν θύραν ὀπίσθεν του, καὶ ἐβύσε τὸν φα-
νόν, ὃν ἐκράτει. Ἀλλὰ δὲν εἶχε προχωρήσει ἐν βῆμα
εἰς τὸν διάδρομον, καὶ ἡ Μαρία ἐκρέματο ἤδη ἀπὸ
τοῦ τραχήλου του, καλύπτουσα τὸ πρόσωπόν του
διὰ φίλημάτων καὶ χέουσα κρουνὸς δακρύων.

— Γιατί ν' ἀργήσῃς ὡς αὐτὴν τὴν ὥραν, Θανάση.

μου; εἶπε διακοπτομένη ὑπὸ λυγρῶν δὲν ἤξευρες, τί ἐννοοῖς θά βάνῃ ὁ νοῦς μου;

— «Τὸ παραπονιάρικό μου!» εἶπε μὲ φωνὴν θωπευτικὴν ὁ Χατζῆ-Κοσμάς, θλίβων ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τὴν μικρὰν τοῦ σὺνευον, καὶ καλύπτων συνάμα διὰ θερμῶν καὶ παρατεταγμένων ἀσπασμῶν τὰς παρειάς καὶ τὸν τράχηλόν της. «Ἦμουν εἰς τὸ παγκάρι καὶ μετροῦσαμε τοὺς ἐκτσεῖδες ποῦ μαζεύθηκαν...»

Στιγμαὶ τινες παρήλθον οὕτω, ἐν ἀμοιβαίᾳ περιπύξει καὶ διαχύσειν ἐρωτικάς. Μετὰ ταῦτα, ὁ Χατζῆ-Θανάσης προσέθηκε:

— Μὴ κλαῖς πιά, Μαρίκα μου!... Φθάνει...

Νά πού τώρα θά μ' ἔχῃς σιμά σου ὅλη μέρα!

Ἡ Μαρία τότε ἀπεσπάρθη μετὰ κόπου ἐκ τῆς ἀγκαλῆς του, καὶ ἐπογγίζουσα τὰ δάκρυα ἀπὸ τῶν ἱφθαλμῶν της, τῷ εἶπε:

— Δὲν ξέρω γιατί· θά μὲ πῆς ἴσως τρελλή· μὰ τί νὰ σοῦ 'πῶ! δὲν μ' ἔρχεται νὰ ξεκολλήσω ἀπὸ πᾶν σου... Σὰν νὰ μὲ λέγῃ κάποιος κρυφά, πῶς θά χωριστοῦμε γιὰ πάντα... Ἦθελα νὰ ἦμουν ἐτσι, γιὰ πάντα πεσμένη στὴν ἀγκαλιά σου, νάχω τὸ κεφάλι μου ἀκουμπισμένο στὰ στήθιά σου, καὶ νὰ κλαίω, ὅλο νὰ κλαίω, νὰ χύνω δάκρυα ποῦ νὰ μὴν ἔχουν τελειομό!

— Ἐλα δά! τί εἶν' αὐτὰ ποῦ μοῦ φάλλεις! ἀπήντησεν ὁ Χατζῆ-Θανάσης. Σὰν καθήσουμε στὸ τραπέζι μας, σὰν φάμε τὸ ἀρνάκι μας καὶ πιοῦμε τὸ κρασί μας, θά σοῦ περάσουν ὅλα αὐτὰ τὰ σκελές... Ἐλα, Μαρίκα μου, ἔλα!

Καὶ ἔλκων αὐτὴν ἐκ τοῦ βραχίονος, τὴν παρέσυρε μεθ' ἐαυτοῦ μέχρι τοῦ δωματίου, ἐνθα τοὺς ἀνέμενεν ἡ ἐτοιμὴ τράπεζα, καὶ ἡ γραῖα Παρθένια, ἱσταμένη ἐγγύς.

Ἡμίσεια ὥρα παρήλθεν οὕτω ἡ Μαρία ἤρχισε νὰ καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον χρωπὴ· τὸ γεῦμα των προσήγγιζεν ἤδη εἰς τὸ πέρας αὐτοῦ, αἱ δὲ πένθιμοι ἰδέαι εἶχον ἐντελῶς διαλυθῇ. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Μαρία καὶ ὁ Χατζῆ-Θανάσης συνέκρουον τὰ ποτήριά των, εὐχόμενοι πρὸς ἀλλήλους, «Καὶ τοῦ χρόνου,» τρεῖς δυνατοὶ κτύποι ἐκλόνισαν τὴν θύραν τῆς οἰκίας.

— Θεέ μου! Ποῖος νὰ εἶνε; Ἐκραξεν ἡ Μαρία φρενιῶσα. Μὴν εἶνε γενίτσαροι;

— Πήγαίνε, Μαρίκα, χώσου εἰς τὸ κρεββάτι σου καὶ κλειδώσε ἀπὸ μέσα τὴν πόρτα τῆς κἀμαρας. Πάγω ἐγὼ ν' ἀνοιξῶ... εἶπεν ὁ Θανάσης.

— Ἀχ! μὴν ἀνοίγῃς, νὰ χαρῇς τὸ φῶς σου!

— Πήγαίνε, ποῦ σοῦ λέγω καὶ κρύψου, καυμένη, γιατί θά σπᾶσουν τὴν πόρτα!... Δὲν ἀκοῦς;

Καὶ τῷ ὄντι, οἱ κτύποι εἶχον ἐπαναληφθῇ ἰσχυρότεροι.

Ἡ Μαρία ἐσπευσε περίτρομος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα της, καὶ νὰ κλείσῃ ἐσωθεν τὴν θύραν αὐτοῦ. Ὁ Χατζῆ-Θανάσης μετέβη καὶ ἤνοιξε τὴν ἐξώθυραν. Ἦσαν τῷ ὄντι οἱ γενίτσαροι. Εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων, εἶδεν ἱστάμενον τὸν φοδερὸν Γιουσούφ-Μπαϊ-

ρακτάρην μετὰ πέντε ἢ ἑξ ἄλλων γενίτσάρων, ἐξωπλισμένων ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ὀνύχων.

— Ἀπόψε ἤλθαμε γιὰ νὰ μᾶς φιλέψῃς, Θανάς-πορπατσῆ, εἶπεν ὁ Μπαϊρακτάρης.

— Ὁ δούλος σας εἶνε εἰς τὰς διαταγὰς σας, ἀγάδες, εἶπεν ὁ Θανάσης χαϊρετίζων δι' ἐπανειλημμένων ἰδαφιαίων τελευνῶν.

Οἱ γενίτσαροι εἰσῆλθον, ἐπορεύθησαν εὐθὺς πρὸς τὸ δωμάτιον ἐνθα ἦτο ἐστρωμένη ἡ τράπεζα, καὶ ἀπρόσκλητοι ἐκάθησαν περὶ αὐτήν.

— Ἀφериμ! εἶνε ἐτοιμοὶ καὶ τὸ τραπέζι! εἶπεν ὁ Μπαϊρακτάρης. Φέρετέ μας τώρα κρέας, ρακὶ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχετε.

Αἱ διαταγαὶ τοῦ ἀρέσως ἐξετελέσθησαν, καὶ οἱ γενίτσαροι λαμάρως ἐπέπεσον ἐπὶ τῶν κομισθέντων ἐδεσμάτων, καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς ρακῆς. Ἀφοῦ ἐπὶ τινὰ χρόνον εὐωχήθησαν καὶ ἐμεθύθησαν ἀρκούντως, ὁ Μπαϊρακτάρης, ἀποταθείς πρὸς τὸν ζαρωμένον εἰς τινὰ γωνίαν καὶ πελιδνὸν ἐκ φόδου Χατζῆ-Θανάσην:

— Τώρα, εἶπε, φέρε μᾶς ἐδῶ τὴν γυναῖκά σου δι' αὐτὴν ἤλθαμεν.

Εἰς τὸ ἀκουσμα τῶν λόγων τούτων, ἡ φρίκη εἰσέδυσε μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων τοῦ ἀτυχοῦς Χατζῆ-Θανάση. Κυριολεκτικῶς, τὰ ἔχασε.

Καὶ μετὰ στιγμῶν τινῶν κατὰπληξιν καὶ σιωπὴν, ὁ δυστυχὴς ἐσπευσε νὰ προσέσῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ γενίτσάρου, καὶ τὸν παρεκάλει, νὰ συγκατατεθῇ νὰ λάβῃ ὅλα του τὰ υπάρχοντα, ἀλλὰ νὰ τῷ ἀφήσῃ τὴν γυναῖκά του. Ἀλλ' ὅλαι αἱ παρακλήσεις του ἀπέβησαν εἰς μᾶτην. Ὁ Μπαϊρακτάρης, ἀνένδυστος, ἐπανελάμβανε:

— Τὴν γυναῖκά σου θά πάρωμεν, γκιοκούρ· τὴν θέλει ὁ Χαφῆζ πασσάς, γιατί ἀκουσε νὰ λένε, πῶς εἶνε εὐμορφη ὥσάν τὰ σῦρι! Τὸ βιός σου, εἶνε ποῦ εἶνε δικό μας, τὸ πέρνουμε καὶ δίχως νὰ σὲ ρωτήσουμε!

Καὶ ταῦτοχρόνως, εἰς ἓν νεῦμά του, δύο ἢ τρεῖς γενίτσαροι ὤρμησαν πρὸς τὴν κεκλεισμένην θύραν τοῦ κοιτῶνος, ἐνθα ὑπέθετον ὅτι θά εἶχε καταφύγει ἡ ζητουμένη γυνή. Καὶ ἦσαν ἤδη ἐτοιμοὶ νὰ διαρρήξωσι τὴν θύραν διὰ τῶν πελέκεων των, ὅτε αἰφνης καὶ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, εὐρέθη ἀπέναντί των ὁ Χατζῆ-Θανάσης μὲ μίαν μάχιραν εἰς τὰς χεῖρας, ἐτοιμὸς νὰ ὑπερασπίσῃ διὰ τῆς ζωῆς του τὴν τιμὴν τῆς φιλτάτης τοῦ Μαρίας. Ὁ κίνδυνος τὸν εἶχε καταστήσει ἐκτάκτως ἀνδρεῖον καὶ θαρραλέον. «Δὲν τὴν πέρνετε τὴν γυναῖκά μου!» εἶπεν. Αἱματηρὰ συμπλοκὴ συνήφθη τότε μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν γενίτσάρων. Ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, ὁ χριστιανὸς ἐπάλασε μετὰ λύσσης καὶ ἀπελπισίας, ὑπεραμυνόμενος τῆς ἐστίας του καὶ τῆς συζυγιακῆς τιμῆς. Κατῶρθωσε νὰ πληγώσῃ δύο τῶν γενίτσάρων διὰ τῆς μαχαίρας του, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὑπέκυψε, καὶ κατέπεσεν αἰματοόφυρτος, λαδὼν καρίαν πληγὴν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὤμοπλάτης.

Οἱ γενίτσαροι τὸν ἐξέλαβον ὡς νεκρόν· τὸν ἀφήκαν λοιπὸν νὰ κατάκηται κυλιόμενος εἰς τὰ αἵματά του, καὶ συντρίψαντες διὰ πελέκεων τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, ἤρπασαν τὴν δυστυχῇ Μαρίαν, ἥτις ἦτο ἡδὴ

λειπόθυμος ἐκ τοῦ φόβου. Καί μετὰ τινὰ λεπτά τῆς ὁρᾶς, συμπαρολαβόντες καὶ πᾶν ὅ,τι τιμαλφίς καὶ εὐμετακόμιστον εὐρον ἐν τῷ οἴκῳ, ἀπῆλθον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γραμίαν Παρθέναν, αὐτὴ, πρὸ πολλοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς συγκύσεως καὶ παραχῆς, εἶχεν εὐρὴν εὐκκριάν, νὰ δραπετεύσῃ.

Καὶ οὕτω, καθ' ὃν χρόνον πάντες οἱ λοιποὶ χριστιανικοὶ εἰκοὶ τῆς Οἰνῆς ἐφάρταζον φοιτῶνς τὸ Πάσχα, αἱ πρῶται ἀκτινὲς τῆς ἡοῦς, αἱ χρυσόσκασαι τὸν ὀρίζοντα, εὐρον τὴν οἰκίαν τοῦ Χατζῆ-Θανάση ἔρημον, βεθυθισμένην εἰς τὸ πένθος καὶ κηλιδωμένην μὲ αἷμα.

Ἄλλὰ τὰ πάντα παρέρχονται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ

ἀυταὶ αἱ συμφοραὶ ἀκόμη. Ὁ Χατζῆ-Θανάσης, νοσηλευθεὶς κρυφίως ὑπὸ τῆς γραμίας Παρθένας, ἀνέρωσε μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἐκ τῆς πληγῆς του· καὶ φοβούμενος εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μένῃ ἐν Οἰνῇ, ἐξενιτεύθη. Μετέβη κατ' ἀρχὰς εἰς Ὀδησσὸν, κατόπιν εἰς Βιέννην καὶ Τεργέστην, μετῆλθε τὸ ἐμπόριον, ἐπλούτισεν, ἀπέκτησε πείραν καὶ γνώσεις ἐκ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, περιῆλθεν ὅλως τὰς εὐρωπαϊκὰς πρωτευούσας· ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ νυμφευθῇ ἐκ δευτέρου. Ἡ εἰκὼν τῆς δυστυχούς Μαρίας του, τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν προσῦτον ἠγάπησε, καὶ μὲθ' ἧς τόσον ὀλίγον συνέζησε, πᾶσιςτατο ἀείποτε ζωηρὰ πρὸ τῶν ὀμμάτων του.

Τέλος μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἄλλης εἰκοσιπενταετίας, ὁ Χατζῆ-Θανάσης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ προτιθέμενος νὰ μεταβῇ εἰς ἐπίσκεψιν τῆς γενεθλίου αὐτοῦ πόλεως, διῆλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μὲ σκοπὸν νὰ διαμείνῃ ἐν αὐτῇ ἐβδομάδας τινάς.

Καὶ μίαν ἡμέραν—ἦτο μεγάλη ἐβδομάς—ἐτύχε νὰ κάθῃται εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα ἐνὸς φίλου του, ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἀγορᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· κίνησις ζωηρὰ ἐπεκράτει, κατὰ ἐκαντοτάδας δὲ ἤρχοντο καὶ παρήρχοντο αἱ ἀμαῖαι, αἱ φέρουσαι τὰς χανοῦμ, αἵτινες ἐποιοῦν τὰς ἑαρινὰς προμηθείας αὐτῶν. Αἶφνης μία πλουσία ἀμαῖα ἐσταμάτησεν ἔμπροσθεν τοῦ ἐμπορικοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς θυρίδος αὐτῆς προέκυψεν ἡ κεφαλὴ μιᾶς χανοῦμ, τεσσαρκακοντούτιδος περίπου, ἀλλ' εἰσέτι ὠραίας. Κάτωθεν τοῦ λεπτοτάτου γραμμακίου τῆς διεκρίνετο καθαρώτατα ὁλόκληρος ἡ λευκὴ καὶ εὐτραφὴς μορφή της. Ἀπέναντί της ἐκάθηντο δύο νεαροὶ καὶ λεπτοφυεῖς σκλάβοι, ἔζωθεν δὲ τῆς ἀμαξίας, πλησίον τοῦ ἡνιόχου, εἰς τερατόμορφος εὐνοῦχος.

Ὅταν τὸ βλέμμα τῆς χανοῦμ ταύτης καὶ τὸ τοῦ Χατζῆ-Θανάση συνητηθήσαν, ὁ τελευταῖος ἡσθάνθη παράδοξον ὅλως συγκίνησιν. Ἐνόμισεν, ὅτι ἡ μορφή αὐτῆ, τὸ βλέμμα τοῦτο, δὲν τῷ ἦσαν ἄγνωστα. Καὶ ὅταν ἐκείνη ὠμίλησε, ζητοῦσα μεταξωτὰ τινὰ ὑφάσματα, ὁ Χαντζῆ-Θανάσης ἀνεσκήρτησεν. Ἡ φωνὴ ἐκείνη δὲν ἀντῆχει διὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ ὦτα του. Ἐπιθυμῶν νὰ ἐξακριβώσῃ τὰς ὑπονοίας, αἵτινες αἶφνης ἐπῆλθον εἰς τὸν νοῦν του, παρεκάλεσε τὸν φίλον του νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ, νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν χανοῦμ αὐτὸς ὡς καταστηματοῦχος.

Ἐλαβε λοιπὸν ἀνὰ χεῖρας τὰ ζητηθέντα μεταξωτὰ ὑφάσματα καὶ ἐπλησίασε τὴν θυρίδα.

Κραυγὴ ἐκπλήξεως ἐξῆλθε τότε ἐκ τοῦ στόματος ἀμφοτέρων.

— Σὺ εἶσαι, Θανάση!

— Μαρία!

Σιγὴ διεδέχθη τὰς ἀναφωνήσεις ταύτας. Παρ' ὀλίγον νὰ πείσωσιν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Χατζῆ-Θανάση τὰ ὑφάσματα, αἵτινα ἐκράτει τὸσαύτη ἦτο ἡ συγκίνησις του. Τὴν σιωπὴν ἔλυσεν ἡ Μαρία.

— Ζῆς λοιπὸν! ἀνέστης ἐκ νεκρῶν; καὶ ἐγὼ σ' ἐνόμιζα ἀποθανόντα! Εἶπεν ἀποτόμως.

— Ἐζῆσα, φεῦ!... Βλέπω ὁμῶς, ὅτι καὶ σὺ ἐπέζησες μετὰ τὴν φοβεράν ἐκείνην νύκτα!

Ἡ Μαρία ἐστέναξεν.

— Ἀληθῶς, ὁποῖα φοικώδης νύξ! εἶπε. Τὴν εἶχον λησμονήσει τώρα, τόσον καιρὸν ἡ θεὰ σου μοῦ τὴν ὑπενθύμισε. Πολλὰ ἔτη παρῆλθον ἐκτοτε!...

— Λοιπὸν, μὲ εἶχες λησμονήσει... Καὶ ὁμῶς, ἐγὼ δὲν σέ λησμονῶ ποτέ!

Ἡ Μαρία ὕψωσε ψυχρῶς τοὺς ὤμους.

— Τὰ περσμένα πέρασαν, εἶπε πρὸς τὴν νὰ τὰ ἐνθυμώμεθα; Τώρα δὲν εἰμαι πλέον Μαρία· εἰμαι ἡ Ναφιὲ χανοῦμ, καὶ δὲν ἔχω κανένα λόγον νὰ εἰμαι δυσηρεστημένη ἐκ τῆς μεταβολῆς...

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐποίησε νεῦμα πρὸς τὸν ἡνιόχον τῆς· οὗτος ἐμάστισε τοὺς ἵππους, καὶ ἡ ἀμαῖα ἀπεμακρύνθη ἀστραπηδόν, ἀφείσα τὸν Χαντζῆ-Θανάσην ἐμβρότητον, κρατοῦντα ἀνὰ χεῖρας τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Παρῆλθε πολλὴ ὥρα μέχρις ὅτου συνέλθῃ εἰς ἐκυτὸν. Ἐχρειάσθη νὰ τὸν ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς ἀφασίας του ὁ φίλος αὐτοῦ καταστηματοῦχος. Καὶ ὅταν τὸν ἠρώτησε τί τῷ εἶχε συμβῇ, ὁ Χατζῆ-Θανάσης ἀπήντησε μετὰ συνείας:

— Τίποτε· εἶδον μίαν κακὴν ὄπτασίαν· παρῆλθε καὶ αὕτη.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα, ἐπεβιβάζετο τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ ἐπανήρχετο εἰς Τεργέστην, ἐγκαταλείψας τὸ σχέδιον τῆς εἰς Οἰνὴν μεταβάσεως.

Ἐκτοτε, οὐδεὶς πλέον ἔμαθε τί ἀπέγεινεν, ὡς ἐπίσης ἀγνοεῖται καὶ τῆς Ναφιὲ χανοῦμ, τῆς ἄλλοτε Μαρίας, ἡ περαιτέρω τύχη. Τοῦλάχιστον ὁ φίλος τοῦ Χαντζῆ-Θανάση ἐμπορος, παρ' οὗ ἤκουσα τὴν θλιβεράν ταύτην διήγησιν, οὐδὲν περὶ αὐτῶν εἶχε μάθει πλέον.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν περισσότερα. Ἀρκετὰ εἶνε τὰ ἐκτεθέντα!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΣΑΚΧΑΡΩΣ

Οἱ ἐν Αὐστρίᾳ παραγωγεῖς σακχάρως σκοπεύουσι νὰ συνεννοηθῶσι περὶ τῶν τιμῶν, ὅπως ἐπιφέρωσιν ὑψώμον αὐτῶν. Εἰς τοῦτο ἐνθαρρύνονται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἀποθήκας τῆς περισυνῆς παραγωγῆς μόλις θὰ ἐξαρκέσωσιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ φετεινὴ παραγωγὴ κατὰ τὸ φθινόπωρον.